

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย นักเรียนชายและหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 13 โรงเรียน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และเลือกตัวอย่างประชากรโดยใช้วิธีสุ่มแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน ได้ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 437 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม (The Defining Issues Test) หรือ D.I.T. ฉบับภาษาไทย ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย วณี ออมสิน ศรีวรรณ เขียวลี สุพัชรศรี ชุมทรัพย์ และ สุรณีย์ จุติคำรังพันธ์ เมื่อพ.ศ. 2522 ซึ่งมีค่าความตรงในการแปลเท่ากับ .768 และค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.65 ก่อนจะนำแบบสอบถามฉบับนี้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรจริง ผู้วิจัยได้นำ

แบบสอบถามนี้มาทดลองใช้เสียก่อนครั้งหนึ่ง โดยวิธีการทดสอบซ้ำ (Test - retest) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงมีค่าเท่ากับ 0.62

2. แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องจริยธรรมตามหลักสูตรสังคมศึกษา ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 โดยผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ท่าน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ท่าน จากนั้นจึงได้นำมาเป็นเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา แบบสอบนี้เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก มีจำนวนทั้งสิ้น 95 ข้อ แต่ละข้อมีค่าตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว ขึ้นต่อไปได้นำข้อสอบนี้ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากรจริง 2 ครั้ง หลังจากการทดลองครั้งแรก ได้นำแบบสอบกลับมาแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปทดลองครั้งที่ 2 กับนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่ง และเลือกเอาเฉพาะข้อที่มีความยากอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 20 ขึ้นไปเพียง 50 ข้อ จากนั้นได้นำแบบสอบดังกล่าวไปทดลองหาค่าความเที่ยง (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงเท่ากับ 0.90

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบทั้งสอบฉบับที่สมบูรณ์แล้วนั้น ไปทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยควบคุมการสอบและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม และแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา มาหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมของนักเรียนในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson's Product Moment

Correlation Coefficient) ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ค่าที (t - test)

ผลการวิจัย

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .379

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยนี้พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุทุมพร โกมลวรรณะ (2528 : 48) พบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับความรู้ทางค่านิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับความเชื่อของ เพียเจต์ และ โคลเบอร์ก (Piaget and Kohlberg) (อ้างถึงใน ดวงเคื่อน พันธมนาวิน 2520 : 105) ที่เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กซึ่งมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นองค์ประกอบอันหนึ่งนั้นจะเจริญขึ้นตามความสามารถทางด้านความรู้ ความคิด และสติปัญญา

โคลเบอร์ก (Kohlberg 1964 : 320) เชื่อว่า จริยธรรมของเด็กเจริญขึ้นตามพัฒนาการของความสามารถในการรับรู้ (Cognitive Ability) สติปัญญา และอารมณ์ของเด็ก แม้งานของ ซิฟริง (Siefiring 1981 : 1580 - 1581 - A) และบูลด์ ก็เช่นกัน (Bull 1969 : 7) พบว่า สติปัญญาเป็น

องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับเหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้งนี้เพราะเด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาสูง มีความสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง รวดเร็ว ย่อมสามารถให้เหตุผลประกอบในสิ่งที่ตนกระทำซึ่งแสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบทางสติปัญญาจัดว่าเป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Development Theory) นอกจากนี้ เพียเจต์ (Piaget) โคลเบอร์ก (Kohlberg) และนักวิชาการอื่น ๆ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Development Theory) นี้ ในเยาวชนต่างชาติต่างวัฒนธรรมอีกหลายชาติ หรือเรียกได้ว่าการศึกษาระหว่างวัฒนธรรม เช่น ไคท์วัน เม็กซิโก ทูร์กี ยูคาตัน ยืนยันได้ว่า เด็กจะมีพัฒนาการเป็นไปตามวัย และตามลำดับขั้นตามทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Development Theory) ซึ่งมีความเป็นสากลที่เชื่อถือได้ และทำให้เกิดความเชื่อมั่นยิ่งขึ้นที่ว่า องค์ประกอบทางด้านสติปัญญาที่มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม สำหรับในเยาวชนไทย จากผลงานของ กวงเคียน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบัจฉนิก เรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" ในปี 2520 ได้ค้นพบในทำนองเดียวกับที่ได้พบในต่างประเทศ กล่าวคือ องค์ประกอบด้านสติปัญญาที่มีความสัมพันธ์กับเหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Development Theory)

ในที่สุดจึงสรุปได้ว่า บุคคลทั่วไปหากมีระดับสติปัญญาสูงคือ เป็นผู้เฉลียวฉลาด จะสามารถเข้าใจในเนื้อหาของสาระของความคิด ความซึ้งได้ลึกซึ้ง เหมาะสมกับระดับสติปัญญาของคนที่สามารถคิดได้ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ โคลเบอร์ก (Kohlberg) ที่ว่าจริยธรรม หรือความเข้าใจเกี่ยวกับความถูก ผิด เกิดจากการคิดไตร่ตรองตามเหตุผล และความรู้สึกของตนเอง ซึ่งต้องอาศัยวุฒิภาวะทางปัญญา และมีข้อน่าสังเกตว่า การที่บุคคลจะเลือกประพฤติความตามหลักจริยธรรมโดยยอมผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการทางปัญญา อันมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) และการตัดสินใจเชิงจริยธรรม (Moral Judgement) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการคิดไตร่ตรอง เพื่อเลือกพฤติกรรมที่ตนคิดว่าถูกต้องที่สุด สมควรที่สุด ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสติปัญญาค่อนข้างสูง (Kohlberg

1964 : 32 - 38) ดังนั้นจึงเป็นการสอดคล้องกับผลงานที่ผู้วิจัยค้นพบคือ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อุทุมพร โภมลาวรรณะ ที่พบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับความรู้ทางค่านิยมจริยธรรม

อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีสติปัญญาสูงย่อมมีความรู้ ความเข้าใจทางจริยธรรมอยู่ในขั้นสูง และควรเป็นผู้ที่เลือกกระทำพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม อันเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ด้วย ซึ่งงานของ รุชชัย สมิตธิโกร (2525 : ฉ) ก็ค้นพบว่า ความรู้ ความเข้าใจทางจริยธรรมกับการประเมินความถูกต้องของพฤติกรรมต่อตนเอง ของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก แต่ในทางตรงกันข้ามผู้วิจัยมีความเห็นว่า บุคคลที่มีสติปัญญาสูง มีความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมสูง คือเป็นผู้ที่ตระหนักในความดี ความชั่ว ความถูกต้องเหมาะสม แสดงออกโดยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นสูง มีความสามารถในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี หรือให้เหตุผลเข้าข้างตนเอง อาจมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และไม่ฟังปรารภของสังคมก็ได้ ทั้งนี้เพราะใช้สติปัญญา ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรม และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นข้อแก้ตัวในการหลีกเลี่ยงที่จะประพฤติปฏิบัติตามความถูกต้อง เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับปรารภของสังคม

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้การวิจัยนี้จะพบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษามีความสัมพันธ์กัน แต่ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองที่ค้นพบนั้นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ คือ 0.379 ซึ่งค่าสหสัมพันธ์นี้เมื่อยกกำลังจะเท่ากับ 0.1436 (Ferguson 1976 : 125 - 126) หมายความว่า ถ้าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริง ก็สามารถทำนายได้ว่า จำนวนร้อยละ 14.36 ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมของเยาวชนไทย (ปีการศึกษา 2527 ในกรุงเทพมหานคร)

ในวิชาสังคมศึกษาที่สามารถทำนายการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้ ส่วนนอกนั้นอีก ร้อยละ 85.64 จะขึ้นอยู่กับสาเหตุอื่น ๆ เป็นต้นว่า พื้นความรู้ทางการศึกษา การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม วิธีสอนของครูผู้สอน ความสนใจในวิชา สังคมศึกษาที่เกี่ยวกับจริยธรรม เนื้อหาหลักสูตร สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยธรรมในวิชาสังคมศึกษา ดังที่ แอน อนาสตาซี (Anne Anastasi 1976 : 328 - 329) กล่าวไว้ว่า "ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เพียงแต่จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านสติปัญญา แต่จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สติปัญญาอีกด้วย เช่น การกระตุ้น การแก้ปัญหาหลาย ๆ แบบ ความคิดรวบยอดของตนเอง ทักษะ และบุคลิกลักษณะอื่น ๆ"

ข้อเสนอแนะ

1. กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลาย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสอดแทรกการปลูกฝังจริยธรรมในการสอนวิชาอื่น ๆ ทุกวิชา ให้มีการฝึกประพฤติปฏิบัติสิ่งที่เป็นจริยธรรมอย่างแท้จริง โดยจัดให้เป็นแบบบูรณาการ (Integration) หรือระบุไว้ในหลักสูตรอย่างชัดเจนอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะหน้าที่การปลูกฝังจริยธรรมให้เกิดแก่บุคคลนั้นมีได้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาเพียงฝ่ายเดียว

2. ผู้บริหารโรงเรียน ควรเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมการปลูกฝังจริยธรรมอย่างจริงจัง ในการกำหนดนโยบายปรัชญาของโรงเรียน หรือมีโครงการปฏิบัติงานที่ส่งเสริมด้านจริยธรรมอย่างชัดเจน ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เหมาะสมในการฝึกฝนอบรมทางจริยธรรม และอำนวยความสะดวกแก่ครูในด้านการสอน ทั้งค่านงบประมาณในการจัดซื้อและการให้บริการ เพื่อเป็นแรงจูงใจ และเป็นการเสริมแรงแก่นักเรียนในการปฏิบัติตนเป็นผู้มีจริยธรรมที่เด่น

3. สำหรับครูสอนจริยธรรม ควรใช้วิธีต่าง ๆ เช่น ใช้วิธีการปลูกฝัง
ฝึกอบรม การจัดบทเรียนที่เกี่ยวกับปัญหาสังคมในชีวิตประจำวัน การจัดสภาพห้องเรียน
เป็นเสมือนสังคมที่จำลองมาจากสภาพสังคมที่แท้จริงที่นักเรียนดำรงชีวิตอยู่ ให้นักเรียน
มีความสามารถในการแสดงออกในทางปฏิบัติที่แสดงถึงความเป็นผู้มีจริยธรรมให้คิดเป็น
นิสัย